

Správa
o činnosti splnomocnenca vlády Slovenskej republiky
pre rómske komunity
za rok 2018

Obsah

Úvod.....	3
1. Štruktúra úradu	4
2. Odborné činnosti na národnej úrovni.....	4
2.1. Účasť na tvorbe legislatívnych a nelegislatívnych materiálov v systéme naplňania cieľov stratégie a ich uplatňovanie	4
2.2. Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020.....	8
2.3. Spolupráca s orgánmi štátnej a verejnej správy	9
2.4. Spolupráca s národnými partnermi v oblasti senzibilizácie majority voči minorite ..	12
3. Programové obdobie 2014 – 2020.....	14
3.1. Národné projekty.....	14
3.2. Následné činnosti koordinátora HP MRK.....	15
4. Dotačná schéma za rok 2018.....	15
5. Činnosti na medzinárodnej úrovni	16
5.1. Medzinárodná spolupráca.....	16
6. Záver.....	18
Zoznam použitých skratiek	19

Úvod

Splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity (ďalej len „splnomocnenec“) má postavenie poradného orgánu vlády Slovenskej republiky pre problematiku rómskych komunít. Splnomocnenec sa podieľa na tvorbe, realizácii a koordinácii politík Európskej únie (EÚ), vlády Slovenskej republiky, ako aj politík na regionálnej a komunálnej úrovni. V rámci svojej pôsobnosti sa zameriava na realizáciu systémových opatrení na zlepšenie sociálno-ekonomického postavenia rómskych komunít. Vo vymedzenom rozsahu plní informačnú povinnosť voči orgánom EÚ a ďalším medzinárodným organizáciám.

Splnomocnenec zabezpečuje implementáciu vládou Slovenskej republiky prijatých odporúčaní a úloh v oblasti integrácie Rómov, udelených Slovenskej republike subjektmi medzinárodného práva a v spolupráci s členmi vlády Slovenskej republiky koordinuje a monitoruje plnenie Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 (ďalej len „stratégia“). V tomto rozsahu sa preto podieľa aj na tvorbe, realizácii a koordinácii politík vlády Slovenskej republiky s politikami EÚ aj v oblasti prevencie sociálneho vylúčenia rómskych komunít a pri ich začleňovaní do spoločnosti vrátane realizácie pomoci poskytovanej EÚ pri zlepšovaní postavenia rómskych komunít.

Splnomocnenec stojí na čele Úradu splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity (ďalej len „úrad“), ktorý zabezpečuje činnosť splnomocnenca na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky (MV SR). V systéme vzťahov rámca EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov úrad plní na základe pokynov splnomocnenca súčasne úlohy národného kontaktného bodu.

Správa poskytuje ucelenú informáciu o činnosti splnomocnenca a úradu v roku 2018, v rozsahu oprávnení a úloh splnomocnenca, určených vládou Slovenskej republiky.

1. Štruktúra úradu

Úrad sa organizačne člení na kanceláriu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, odbor koncepcií a analýz, odbor implementácie projektov a odbor regionálnej koordinácie.

V rámci Slovenskej republiky úrad zabezpečuje svoje činnosti prostredníctvom desiatich odlúčených pracovísk (ďalej len „regionálne kancelárie“) v lokalitách: Banská Bystrica, Humenné, Kežmarok, Košice, Michalovce, Nitra, Prešov, Rimavská Sobota, Spišská Nová Ves a Svidník.

K 31. decembru 2018 bolo obsadených 73 štátnozamestnaneckých miest, z toho 32 v Bratislave a 41 na regionálnych pracoviskách úradu. Všetkých 60 miest, ktoré sú systemizované na odbore implementácie projektov úradu, je financovaných z fondov EÚ.

2. Odborné činnosti na národnej úrovni

Kľúčové činnosti splnomocnenca a úradu, v súlade so Štatútom splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity,¹⁾ pokrývali odborné aktivity v prospech integrácie rómskych komunít. Tieto sa sústreďovali na tvorbu, aktualizáciu a koordináciu stratégie, plnenia jej akčných plánov, najmä na národnej úrovni. Nevyhnutným predpokladom pre zabezpečenie úspešného naplnenia cieľov a čiastkových cieľov je merateľnosť indikátormi a ukazovateľmi stratégie. Ďalšou kľúčovou aktivitou bola aj účasť na príprave legislatívnych aktov a nelegislatívnych aktov, ktoré umožňovali v ďalšom komplexnom procese ich tvorby a prijímania, precizovať, moderovať alebo novelizovať príslušné ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov, alebo prijímať zásadné opatrenia sociálnej politiky vládou Slovenskej republiky, s relevanciou k procesom integrácie Rómov.

2.1. Účasť na tvorbe legislatívnych a nelegislatívnych materiálov v systéme napĺňania cieľov stratégie a ich uplatňovanie

V súlade s Programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky na roky 2016 - 2020, záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodných ľudskoprávných dohovorov, príslušnými legislatívnymi a nelegislatívnymi právnymi aktmi EÚ,²⁾ splnomocnenec aktívne a iniciatívne na úseku tvorby legislatívnych a nelegislatívnych aktov vlády Slovenskej republiky v rámci svojej koordinačnej spolupôsobnosti presadzoval:

- a) horizontálne opatrenia s cieľom presadenia účinného uplatňovania antidiskriminačných predpisov a programov, zabezpečenia účinného praktického

¹⁾ Štatút splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 308 z 27. júna 2012.

²⁾ Napríklad oznámenie Komisie Posúdenie vykonávania rámca EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov a odporúčania Rady o účinných opatreniach na integráciu Rómov v členských štátoch – 2016, číslo COM(2016) 424 final z 27. júna 2016.

presadenia smernice o rasovej rovnosti, boja proti viacnásobnej diskriminácii rómskych detí a žien, regionálneho a miestneho vykonávania desegregačných opatrení, zvýšenia informovanosti verejnosti o rôznom charaktere spoločností - zvýšenie citlivosti verejnej mienky na integráciu Rómov, podpory aktívneho občianstva Rómov podnecovaním ich sociálneho, hospodárskeho, politického a kultúrneho zapojenia, eliminácie extrémizmu, protirómskeho zmýšľania, zavedenie trojdimenzionálneho integrovaného prístupu pri realizácii nástrojov štrukturálnych a investičných fondov³⁾ a aktivácie formálnych a neformálnych štruktúr rómskej mládeže, vrátane budovania regionálnych partnerstiev a platforiem;

b) odvetvové opatrenia:

1. na úseku vzdelávania, najmä v oblasti eliminácie nesprávneho umiestňovania detí/žiakov do špeciálnych škôl, eliminácie predčasného ukončenia školskej dochádzky, podpory prístupu k vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve a zvýšenie jeho kvality, podpory metód inkluzívnej výučby a inkluzívneho vzdelávania odbornej prípravy učiteľov,
2. na úseku zamestnanosti, najmä v oblasti uplatniteľnosti na pracovnom trhu, nadobúdania pracovných skúseností, zabezpečenia rovnakého prístupu k verejným službám, odstránenia prekážok k prístupu na pracovný trh, vytvoreniu nových pracovných miest, podpore sociálneho aspektu vo verejnom obstarávaní,
3. na úseku ochrany zdravia, najmä v oblasti odstraňovania prekážok prístupu k zdravotnej starostlivosti, zlepšenia prístupov k zdravotným prehliadkam, podpore informovanosti o zdraví,
4. na úseku bývania, najmä v oblasti podpory k nediskriminačnému prístupu k sociálnemu bývaniu, spojeniu infraštruktúry a ľudských zdrojov, vytvárania predpokladov pre ďalšie rozvíjanie prestupného bývania;

- c) štrukturálne opatrenia, osobitne vo vzťahu k zvýšeniu efektívnosti a inštitucionálnej/administratívnej kapacity národného kontaktného bodu stratégie, ďalej rozvoju osobitnej investičnej priority sociálno-ekonomickej integrácie marginalizovaných rómskych komunít (MRK) v rámci operačných programov, najmä v pôsobnosti Operačného programu Ľudské zdroje (OP LZ).

Pri presadzovaní týchto opatrení bola rozhodujúcou skutočnosťou podpora vlády Slovenskej republiky, jej jednotlivých členov, ale aj vedúcich iných ústredných orgánov štátnej správy. Osobitne z hľadiska realizácie horizontálnych opatrení a odvetvových opatrení významnou mierou bola podpora a poskytnutá spolupráca zo strany jednotlivých ministrov.

Významným nástrojom presadzovania týchto opatrení bola účasť splnomocnenca v príslušných poradných orgánoch vlády Slovenskej republiky, napríklad v Rade vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť, v Rade

³⁾ Zákon č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

vlády Slovenskej republiky pre mimovládne neziskové organizácie, ako aj v Rade vlády Slovenskej republiky pre prevenciu kriminality.

V systéme presadzovania uvedených opatrení bola veľmi významnou aj spolupráca splnomocnenca s Úradom vlády Slovenskej republiky (ÚV SR) a Úradom podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu, pri tvorbe jednotlivých akčných plánov najmenej rozvinutých okresov v systéme vzťahov zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V oblasti posilňovania občianstva a občianskeho prvkú v participácii verejných politik to bola spolupráca so splnomocnencom vlády Slovenskej republiky pre rozvoj občianskej spoločnosti.

V rámci uvedeného mechanizmu spolupráce splnomocnenec aktívne predkladal príslušné návrhy, pripomienky, odporúčania s priamym dopadom na plnenie úloh a cieľov Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2016 - 2020 a plnenia stratégie pričom kontinuálne dodržiaval všeobecný rámec uvedený v správe za rok 2018. V roku 2018 svoju pozornosť, aj v súlade s rámcom odporúčania Rady z 11. júla 2017, ktoré sa týka národného programu reforiem Slovenska na rok 2018, a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovenska na rok 2018 - 2021 (Ú. v. EÚ C261, 9. 8. 2017) ako aj uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 201 z 25. apríla 2018 k Národnému programu reforiem Slovenskej republiky 2018, osobitne zameran na:

- a) Zvyšovanie úrovne predprimárneho vzdelávania detí žijúcich v MRK aj v systémoch rozširovania kapacít materských škôl, dobudovania siete materských škôl v oblastiach s vysokou koncentráciou marginalizovaných rómskych komúnit. V tejto oblasti spolupracoval v súlade s úlohou B.4. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 624 z 3. decembra 2014 pri koordinácii spolupráce rozširovania kapacít materských škôl, tak aj s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (MŠVVaŠ SR), s MV SR, sekciou európskych programov, a Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (MPaRV SR). V rámci výziev MV SR ako sprostredkovateľského orgánu OP ĽZ, s kódom OPLZ-PO6-SC612-2016-1a zameranej na výstavbu a rekonštrukciu materských škôl - 150 obcí, a s kódom OPLZ-PO6-SC612-2016-1b zameranej na výstavbu a rekonštrukciu materských škôl - obce uvedené v prílohe č. 7 OP ĽZ, k 31. decembru 2018 bolo 85 úspešných žiadateľov, teda bolo a v ďalšom procese postupov podľa zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, bude celkovo podporených 69 materských škôl, z toho 37 projektov rekonštrukcií materských škôl a 32 projektov výstavby materských škôl. V rámci uvedenej podpory vznikne 5 188 miest v materských školách (kapacita materských škôl).
- b) Rozvoj inkluzívneho vzdelávania najmä v sieti základných škôl a obmedzovaní dvojzmennej prevádzky v základných školách najmä v lokalitách s vysokou koncentráciou MRK, zlepšeniú viacdrojového financovania základného školstva s cieľom podpory inkluzívneho vzdelávania. Napríklad v spolupráci s MŠVVaŠ SR sa podieľal na úprave dôsledkov zákona č. 188/2015 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene

a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, v dôsledku ktorých hrozil výpadok žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia zo systému preferenčného dotačného zabezpečenia výchovnovzdelávacieho procesu, a to v zákone č. 188/2017, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Išlo predovšetkým o novelizačný bod 18. nová úprava § 4e ods. 7 - Príspevok na skvalitnenie podmienok na výchovu a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, a o novelizačný bod 51, ktorým sa vložil nový § 9f, osobitne jeho odsek 3, ktorý ustanovil klasifikačné kritérium pre poskytovanie príspevku na skvalitnenie podmienok na výchovu a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia od 1. septembra 2017 do 31. decembra 2018 subsumáciou pod kategóriu žiaka zo sociálne znevýhodneného prostredia aj žiaka, ktorý je členom domácnosti, ktorej členovi sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi a zákonný zástupca žiaka túto skutočnosť preukáže riaditeľovi základnej školy. Týmto spoločným postupom došlo k revízii poklesu podľa EDU zberu žiakov zo špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami zo sociálne znevýhodneného prostredia, s dôsledkom maximálnej diverzifikácie rozdelenie príspevkov na žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia - § 2 písm. p) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní v znení neskorších predpisov.

- c) Zlepšenie podmienok rozvoja sociálnej práce, rozšírení siete terénnych sociálnych pracovníkov, dobudovaní siete komunitných centier v oblastiach s vysokou koncentráciou MRK, nielen v rámci realizovaných národných projektov, ale rovnako príslušné návrhy predložil v procese prípravy a tvorby zákona č. 331/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. V tomto procese predložil aj príslušné návrhy k moderácii ustanovení zákona č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov, s účinnosťou od 1. januára 2018.
- d) Progresívne nástroje sociálneho začleňovania a aktívneho začleňovania na pracovný trh, napríklad aj v procese prípravy zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako aj v procese prípravy zákona o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- e) Vytvorenie podmienok pre pokračovanie projektu miestnych občianskych poriadkových služieb. V systéme plnenia aktivačných nástrojov zadaných v jednotlivých plánoch najmenej rozvinutých okresov na úseku miestnej občianskej poriadkovej služby v obciach s prítomnosťou MRK splnomocnenec výrazne spolupracoval na vyhlásení výzvy sprostredkovateľského orgánu OP ĽZ MV SR kódu OPLZ-PO5-2018-1, s názvom Zvýšenie zamestnanosti a zamestnateľnosti ľudí žijúcich v prostredí MRK poskytovaním miestnej občianskej poriadkovej služby v obciach s prítomnosťou MRK, z 21. septembra 2018, financovanú z OP

ĽZ, prioritná os 5. Integrácia marginalizovaných rómskych komunít. Indikatívna výška prostriedkov EÚ – Európskeho sociálneho fondu bola nastavená na výšku 20 000 000,00 eur.

- f) K integrácii rómskych komunít prispieva i plnenie uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 525 z 20. novembra 2018 k Informácii o opatreniach na posilnenie uplatnenia marginalizovaných skupín na trhu práce. V uznesení sa vláda Slovenskej republiky zaviazala ku konkrétnym opatreniam, ktoré svojím naplnením významnou mierou napomôžu a urýchlia integráciu. Splnomocnenec zároveň vo významnej miere koordinuje a poskytuje súčinnosť pri plnení týchto úloh zodpovednými gestormi.
- g) Zabezpečenie zvýšenia počtu odborných pracovníkov, osobitne asistentov učiteľa, najmä v základných školách a v materských školách v oblastiach s vysokou koncentráciou MRK, efektívnej príprave vzdelávacích programov a systémov spolupráce subjektov so zodpovednosťami vzťahmi na úseku vzdelávania, v rámci národného projektu *Podpora predprimárneho vzdelávania detí z marginalizovaných rómskych komunít I.*
- h) Participáciu na príprave novej právnej úpravy k územnému plánovaniu a stavebný zákon v súvislosti s problematikou následnej legalizácie stavieb v MRK.
- i) Efektívnejšie poskytovanie dotácií, najmä na podporu sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity, v pôsobnosti zákona č. 526/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 526/2010 Z. z.“).

Uvedený výpočet je len demonštratívnym nie taxatívnym výpočtom všetkých aktivít splnomocnenca.

Návrhy splnomocnenca predkladané v základnom regulačnom systéme smernice na prípravu a predkladanie materiálov na rokovanie vlády Slovenskej republiky k príslušným nelegislatívnym materiálom a legislatívnym materiálom sú uložené na právnom a informačnom portáli Slov-Lex.

2.2. Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020

Stratégia tvorí hlavný strategický dokument vlády Slovenskej republiky.⁴⁾ V roku 2018 prebiehala príprava a tvorba *Aktualizovaných akčných plánov Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 na roky 2019 - 2020 pre oblasti: D.2.1 Oblasť vzdelávania, D.2.2 Oblasť zamestnanosti, D.2.3 Oblasť zdravia, D.2.4 Oblasť bývania a D.2.5 Oblasť finančného začlenenia.*⁵⁾ Akčné plány sú výsledkom participatívneho procesu a predstavujú súbor východísk, cieľov a opatrení, ktoré smerujú k zastaveniu segregácie rómskych komunít, výraznému pozitívnemu obratu v sociálnom

⁴⁾ Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 chválená uznesením vlády Slovenskej republiky č. 1 z 11. januára 2012. Akčný plán stratégie tvorí Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 – 2015 na roky 2011 – 2015 schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 522 z 10. augusta 2011.

⁵⁾ Schválené uznesením vlády Slovenskej republiky č. 25 zo 17. januára 2019.

začleňovaní rómskych komunit, nediskriminácii a zmene postojov a zlepšení spolužitia. Kontext akčných plánov vychádza z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2016 – 2020 ako aj z rámca Odporúčania Rady EÚ z 9. decembra 2013 o účinných opatreniach na integráciu Rómov v členských štátoch (Ú. v. EÚ C 378, 24. decembra 2013, s. 1.) a na neho nadväzujúcich nelegislatívnych právnych aktov EÚ.

Súčasťou prípravy a tvorby aktualizácie akčných plánov stratégie boli aj tzv. *Konzultačné participatívne skupiny*. Participatívne konzultačné skupiny boli sformované pre tri vybrané oblasti stratégie - vzdelávanie, bývanie a zdravie. Spolu sa ich zúčastnilo viac ako 40 Rómov a Rómok žijúcich v marginalizácii. Cieľom bolo formulovať a implementovať konkrétne odporúčania vychádzajúce zo zapojenia marginalizovaných Rómov na Slovensku ako primárnej cieľovej skupiny integračných projektov do procesu revízie stratégie. Aktivity sa konali v rámci projektu Rómske platformy 2017.

Informácia o stave plnenia jednotlivých opatrení a aktivít akčných plánov stratégie je každoročne predkladaná vláde Slovenskej republiky prostredníctvom monitorovacej správy za predchádzajúci kalendárny rok.⁶⁾

Úrad spracoval dokument *Metodický výklad k používaniu etnických kategórií pri nastavení štátnych integračných politík*.⁷⁾ Tento dokument bol spracovaný za účelom nastavenia používania jednotnej terminológie v rámci monitorovania a hodnotenia štátnych integračných politík zameraných na rómske komunity, vyjasnenia jednotlivých kategórií v rámci operacionalizácie vo výskumných projektoch úradu (napr. Atlas rómskych komunit 2019, EU SILC v prostredí MRK).

Taktiež úrad aktualizoval dokument *Metodický výklad pre efektívne uplatňovanie princípov desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie*.⁸⁾ Cieľom tohto dokumentu je definovať základné strategické princípy patriace k cieľom stratégie, a to desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie, tzv. princípy 3D, ako aj dať výklad pre ich uplatnenie v intervenciách financovaných z OP ĽZ.

2.3. Spolupráca s orgánmi štátnej a verejnej správy

Splnomocnenec a úrad pri realizácii rámca stratégie systémovo a operatívne spolupracovali s príslušnými ústrednými orgánmi štátnej správy.

Splnomocnenec v priebehu roka pravidelne realizoval výjazdy do lokalít obývaných MRK. Osobne navštívil 78 lokalít s marginalizovanými rómskymi komunitami. Rovnako sa aktívne zúčastňoval dôležitých rokovaní v najviac ohrozených a krízových lokalitách (napr. v prípadoch mimoriadnych udalostí - požiare, ohrozenie zdravia zlým technickým stavom stavieb a pod.), na ktorých spolu s predstaviteľmi samospráv hľadali vhodné riešenia na zjednanie nápravy, rešpektujúc princípy inklúzie a desegregácie.

⁶⁾ Monitorovacia správa plnenia Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 za rok 2017 bola vládou Slovenskej republiky vzatá na vedomie dňa 18. septembra 2018.

⁷⁾ Dostupné na:

https://www.minv.sk/swift_data/source/romovia/publikacie/Metodicky%20vyklad%20k%20pouzivaniu%20etnickych%20kategorii%20pri%20nastavovanii%20statnych%20integracnych%20politik.pdf.

⁸⁾ Dostupné na: https://www.minv.sk/swift_data/source/romovia/publikacie/metodicky-vyklad.pdf.

V apríli 2018 úrad realizoval konferenciu *Vzdelávanie študentov z marginalizovaných komúní v stredných odborných školách* za účasti štátnych tajomníkov Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a MŠVVaŠ SR a riaditeľov stredných odborných škôl (SOŠ). Témou diskusie bolo hľadanie spôsobov zaradenia žiakov s ľahkým variantom mentálneho postihnutia typu A do bežného typu vzdelávania, aby im bolo umožnené ukončenie minimálne nižšieho stredného vzdelania.

Následne v októbri 2018 úrad zorganizoval okrúhly stôl so zameraním na *Posilnenie kapacít stredných škôl vyučujúcich rómsky jazyk, literatúru a realie*. Účastníkmi boli riaditelia šiestich stredných škôl s vyučovaním rómskeho jazyka a zástupcovia MŠVVaŠ SR, Ústavu rómskych štúdií Prešovskej univerzity v Prešove, odboru školstva Okresného úradu v Košiciach. V zmysle záverov z konferencie úrad spracoval *Návrh posilnenia materiálnych, personálnych a finančných kapacít stredných škôl vyučujúcich rómsky jazyk, literatúru a realie*⁹⁾ smerujúci k naplneniu opatrení 5.1. a 5.2. akčných plánov stratégie na roky 2016 – 2018.

Úrad venuje pozornosť aj odbornej publikačnej činnosti, ktorá sa zameriava na sprostredkovanie návodu a postupu v jednotlivých prípadoch v procese začleňovania marginalizovaných komúní do spoločnosti. V roku 2018 boli vydané publikácie: *Pôsobnosť obcí v prípade mimoriadnych situácií s osobitným zameraním na obce s marginalizovanými rómskymi komunitami*; *Sprievodca vysporiadaním pozemkov v obciach s rómskymi osídleniami*; *Metodika prevencie straty bývania - Prípadová štúdia Veľký Krtíš*. Odborné publikácie sú verejne dostupné na webovom sídle úradu.¹⁰⁾

V letných mesiacoch úrad poskytol dvom predstaviteľom Akadémie Policajného zboru v Bratislave (A PZ) týždňovú stáž, ktorej cieľom bolo bližšie predstaviť prácu a aktivity splnomocnenca a úradu. Taktiež úrad umožnil trojmesačnú stáž dvom slovenským študentom navštevujúcim zahraničné vysoké školy.

Úrad v roku 2018 požiadal o akreditáciu školenia školiteľov pre prácu s mládežou z marginalizovaných rómskych komúní. Vzdelávací program bude zameraný na rozvoj vodcovských schopností mladých vedúcich, mládežníckych vedúcich, pracovníkov s mládežou a dobrovoľníkov pracujúcich s rómskou komunitou, žijúcou v rôznych skupinách (v segregovaných osadách a v rozptyle). Frekventanti nadobudnú nové kompetencie, ako viesť mladých ľudí, motivovať ich a podporovať v ich začleňovaní a ich samotnej participácii na veciach verejných. Vzdelávací program tak má priamy súvis s oboma vyznačenými oblasťami stratégie:

- rozvoj participácie (samotných absolventov a následne aj ich skupín),
- sociálne začlenenie (nakoľko participácia mladých ľudí z týchto komúní je na Slovensku minimálna z dôvodu chýbajúcich kompetencií a pochopenia dôležitosti tohto procesu).

⁹⁾ Dostupné na:

https://www.minv.sk/swift_data/source/romovia/publikacie/Navrh%20posilnenia%20materialnych,%20personalnych%20a%20financnych%20kapacit%20strednych%20skol%20vyucujucich%20romsky%20jazyk,%20literaturu%20a%20realie.pdf.

¹⁰⁾ Dostupné na: <https://www.minv.sk/?publikacie-na-stiahnutie>.

Na základe rozhodnutia Akreditačnej komisie MŠVVaŠ SR pre špecializované činnosti v oblasti práce s mládežou bola MV SR udelená akreditácia pod číslom AKPSM/0084/2018/4/008. Školenie bude úrad realizovať v roku 2019.

Úrad pokračoval v spolupráci so SOŠ PZ v Košiciach na vzdelávaní starších referentov pre prácu v komunitách prostredníctvom 4. základného doplňujúceho kurzu s názvom *Špecifická výkonu služby staršieho referenta pre prácu v komunitách s tematickým zameraním na subjekty pôsobiace v sociálne vylúčených skupinách; prevencia, súčinnosť a spolupráca v služobnej činnosti staršieho referenta pre prácu v komunitách*. Školenia boli realizované v mesiacoch november 2018 a december 2018 vo forme dvoch prednášok zameraných na vzájomnú súčinnosť starších referentov pre prácu v komunitách s terénnymi sociálnymi pracovníkmi, komunitnými pracovníkmi, koordinátormi práce s rodinou (v rámci NP PRIM) a obcami.

Taktiež úrad pokračoval v spolupráci s Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny na mobilizácii zapojenia jednotlivých cieľových skupín z prostredia MRK do rôznych národných projektov zameraných na podporu zamestnanosti mladých ľudí.¹¹⁾

Úrad, prostredníctvom svojich regionálnych kancelárií, dislokovaných v príslušných územnosprávnych jednotkách, identifikovaných najmä vlastnosťou početnosti a koncentrácie urbanistických sídiel MRK, spolupracoval najmä s orgánmi štátnej správy zaradenými vo verejnej správe, napríklad s okresnými úradmi, úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny, regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva. Uvedená spolupráca zahŕňala aj spoluprácu s útvarmi Policajného zboru. Rovnako spolupracoval s orgánmi územnej samosprávy a ich úradmi (samosprávne kraje, obce, mestá), ale aj s ďalšími právnickými osobami, alternatívne so subjektmi, ktorých zakladatelia sú právnické osoby, napríklad so školami, školskými zariadeniami, školskými zariadeniami výchovného poradenstva a prevencie. Uvedenú spoluprácu na lokálnej úrovni realizovali regionálne kancelárie aj s regionálnymi pracoviskami alebo detašovanými pracoviskami Metodicko-pedagogického centra, s kanceláriami alebo konzultačnými strediskami Centra právnej pomoci. Formu pravidelnej spolupráce na lokálnej úrovni mala aj spolupráca s ďalšími rozpočtovými organizáciami zriadenými ústrednými orgánmi štátnej správy, napríklad s Implementačnou agentúrou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (IA MPSVR SR). Od prípadu k prípadu priamo alebo sprostredkované, sa regionálne kancelárie zapájali aj do spolupráce so Slovenským národným strediskom pre ľudské práva.

S vyššími územnými celkami, ich orgánmi a úradmi, regionálne kancelárie priebežne spolupracovali pri riešení závažných problémov, najmä s odborními školstva a predsedami samosprávnych krajov. S pracoviskami Metodicko-pedagogického centra regionálne kancelárie priebežne spolupracovali v rámci problematiky aplikačnej praxe uplatňovania všeobecne záväzných právnych predpisov, predpisov a administratívnych aktov na ich vykonanie, a pod. S úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny sa rámec spolupráce dotýkal najmä uplatňovania nástrojov a opatrení zamestnanosti, otázok

¹¹⁾ Memorandum je zverejnené v Centrálnom registri zmlúv s číslom: USVRK_ZM_USVRK-KUS-2017_000484-004_2017.

prehlbovania súčinnosti s terénnymi sociálnymi pracovníkmi a aktívnej participácie pri realizácii opatrení sociálno-právnej ochrany a kurately detí, s cieľom ochrany rodín, najmä v rámci predchádzania skutočnosti, zakladajúcich dôvody odňatia detí z rodičovskej starostlivosti. V systéme eliminácie negatívnych javov, rovnako, ako aj ochrany príslušníkov MRK, bola významnou zložkou činnosti regionálnych kancelárií spolupráca s územne príslušnými riaditeľstvami Policajného zboru a obvodnými oddeleniami Policajného zboru. Osobitným prvkom tejto spolupráce bola kontinuálna spolupráca so staršími referentmi pre prácu v komunitách¹²⁾, realizovaná tak spoločným pôsobením v urbanistických sídlach MRK, ako aj v systémoch súčinnostných porád v rámci jednotlivých útvarov Policajného zboru. V spolupráci so samosprávami a IA MPSVR SR, v rámci výberových konaní, pracovníci regionálnych kancelárií prispievali hodnotou svojich poznatkov a odborných vedomostí k výberu najvhodnejších uchádzačov na pozície terénnych sociálnych pracovníkov a komunitných pracovníkov pre prácu v MRK. Ďalej spolupracovali so samosprávami vo svojich spádových oblastiach, pričom poskytovali potrebnú odbornú podporu „rómskym starostom“ s cieľom realizácie regionálnych stratégií integrácie Rómov. Pracovníci regionálnych kancelárií priebežne plnili úlohy úradu aj v lokálnych partnerstvách sociálnej inklúzie v rozsahu svojej územnej pôsobnosti. Rovnako úrad i pracovníci regionálnych kancelárií spolupracovali aj s mimovládnyimi organizáciami, a to podľa konkrétne riešenej problematiky rovnako na národnej aj na lokálnej úrovni.

Zamestnanci úradu sa v priebehu roka 2018 aktívne zúčastňovali konferencií, workshopov a seminárov na národnej i medzinárodnej úrovni, zameraných na problematiku s bezprostredným dopadom na všetky rozhodujúce oblasti integrácie Rómov.

2.4. Spolupráca s národnými partnermi v oblasti senzibilizácie majority voči minorite

Jednou z priorít úradu je aj oblasť verejnej mienky. Miera sociálnej vzdialenosti, respektíve sociálneho dištancu majority voči Rómom dosahuje na Slovensku dlhodobo vysoké hodnoty. Komunikácia s majoritnou populáciou v tomto zohráva kľúčovú úlohu, pričom vzdelávanie verejnosti smerom k väčšej tolerancii a hlbšiemu porozumeniu by mala byť neoddeliteľnou súčasťou mediálneho priestoru, verejných politík a vzdelávania na všetkých úrovniach. Preto úrad pokračoval aj v roku 2018 v realizácii prednášok pre študentov vysokých škôl s názvom *Teória štátu a Rómovia v štáte*. Prednáška pozostávala z dvoch častí, prvou bol všeobecný úvod do teórie štátu s dôrazom na postavenie občana a potrebu jeho aktívneho zapojenia do procesov v štáte. Druhá časť sa venovala Rómom ako rovnocenným občanom tejto republiky, ktorí majú od štátu rovnaké legitímne očakávania ako všetci ostatní občania. Súčasťou bola i história príchodu Rómov na Slovensko a ich mediálne zobrazovanie v celoštátnych médiách. Celkovo bolo uskutočnených 7 prednášok na viacerých fakultách univerzít a vysokých škôl - Ekonomická univerzita v Bratislave, Univerzita Komenského v Bratislave, Paneurópska

¹²⁾ V hodnotenom období bolo na vybraných základných útvaroch Policajného zboru systemizovaných celkom 308 miest policajtov s touto špecifikáciou.

vysoká škola v Bratislave, Vysoká škola výtvarných umení, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Trnavská univerzita v Trnave, Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave - pre takmer 500 študentov.

Rovnako splnomocnenec prednášal na tému boja proti stereotypom a predsudkom, a zároveň informoval o pozitívnych príkladoch a skúsenostiach prostredníctvom konkrétnych obcí s rómskym obyvateľstvom. Podujatia boli realizované vo viacerých mestách (Košice – Východoslovenská galéria, Komárno - Ekonomická fakulta Univerzity J. Selyeho, Bratislava - Univerzita Komenského, Vysoká škola výtvarného umenia, Slovenská technická univerzita a Ekonomická univerzita) za účasti takmer 600 poslucháčov.

Pri príležitosti Medzinárodného dňa Rómov (8. apríla), zorganizoval úrad v spolupráci s Rómskym vzdelávacím fondom a Univerzitnou knižnicou v Bratislave *Kongres mladých Rómov*. Na kongrese, ktorý sa konal v dňoch 5. a 6. apríla 2018 v priestoroch Univerzitnej knižnice v Bratislave sa stretlo viac ako 40 mladých Rómov. Výsledkom kongresu je *Prvá spoločná deklarácia mladých Rómov*¹³⁾, ktorá vyzýva mladých Rómov k zodpovednosti a aktívnej účasti vo všetkých oblastiach verejného života.

Dňa 2. augusta 2018, pri príležitosti Pamätného dňa rómskeho holokaustu, splnomocnenec opäť realizoval on-line kampaň vo forme pietnej sviečky, ktorú možno za obeť rómskeho holokaustu zapáliť prostredníctvom profilu na sociálnej sieti. Jej autorkou je animátorka Veronika Kocourková. Kampaň bola zameraná na zvýšenie povedomia verejnosti o tom, že aj Rómovia boli obeťami holokaustu počas druhej svetovej vojny.

Rómsky holokaust si od 6. do 10. augusta 2018 pripomenuli aj regionálne kancelárie úradu viacerými spomienkovými stretnutiami v Markušovciach, Dlhých Strážach, Levočských Lúkach, Spišskej Novej Vsi - Podskala Hájik, v Prešove.

Splnomocnenec sa pri príležitosti Pamätného dňa rómskeho holokaustu zúčastnil viacerých spomienkových podujatí spolu s pietnym kladením vencov.

Úrad bol spoluvyhlasovateľom ocenenia 10. ročníka Roma Spirit 2018, spolu s Asociáciou pre kultúru, vzdelávanie a komunikáciu (ACEC) a Rozhlasom a televíziou Slovenska. Podujatie bolo zamerané na ocenenie a prezentovanie príkladov pozitívnej praxe v zlepšovaní života a postavenia Rómov ako i spolužitia minority a majority na Slovensku. Záznam z galavečera bol vysielaný verejnoprávnou televíziou v decembri.

Aj v roku 2018 úrad pokračoval v šírení informačných materiálov *Dobré správy z regiónov*¹⁴⁾. Každé číslo materiálu bolo venované jednej konkrétnej téme v oblasti integrácie marginalizovaných rómskych komunít – predškolská výchova, pozemkové úpravy, osobný bankrot, asistent učiteľa, obec a rómska komunita a prestupné bývanie.

¹³⁾ Deklarácia je verejne prístupná na: <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy&sprava=vieme-presne-co-chceme-odkazuju-mladi-romovia-spolocnosti>.

¹⁴⁾ Digitálna forma dostupná na: <https://www.minv.sk/?dobre-spravy-z-regionov>.

3. Programové obdobie 2014 – 2020

Úrad zabezpečuje osobitné činnosti, ktoré priamo ovplyvňovali naplnenie akčných plánov stratégie. Tieto činnosti sú pokrývané zo zdrojov EÚ a zo štátneho rozpočtu. Vo vzťahu k zdrojom EÚ zabezpečoval a ďalej zabezpečuje úrad pre programové obdobie 2014 – 2020 aj výkon následných činností z programového obdobia 2007 – 2013. Pre súčasné programové obdobie zabezpečoval úrad najmä nastavenie odborného obsahu prioritných osí 5 a 6 OP ĽZ a prípravné postupy pre plnenie úloh prijímateľa národných projektov.

3.1. Národné projekty

Na realizáciu opatrení zameraných na inklúziu MRK bol v prioritnej osi 5 Integrácia marginalizovaných rómskych komunít OP ĽZ zadefinovaný súbor programov realizovaných prostredníctvom národných projektov, ktorých prijímateľom je úrad.

V roku 2018 úrad pokračoval v realizácii národných projektov:

- 1) Národný projekt *Terénna sociálna práca a terénna práca v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít*. K 31. decembru 2018 sa do projektu zapojilo 147 obcí a miest. Vo výkone bolo 141. Počet Terénnych sociálnych pracovníkov bol 219 a terénnych pracovníkov bol 261. Obdobie realizácie prvej fázy projektu je január 2016 - december 2019, pričom v roku 2019 sa predpokladá schválenie druhej fázy projektu, ktorá bude trvať do konca roka 2021.
- 2) Národný projekt *Komunitné centrá v mestách a obciach s prítomnosťou MRK - I. fáza*. K 31. decembru 2018 sa do projektu zapojilo 59 prevádzkovateľov komunitných centier. Vo výkone bolo 50. Bolo podporených 38 obcí a miest a 12 mimovládnych organizácií. Počet obsadených pozícií bol 150.

V novembri 2018 bol schválený projektový zámer II. fázy národného projektu. Obdobie realizácie druhej fázy bude trvať do konca roka 2021.
- 3) Národný projekt *Podpora vysporiadavania pozemkov v marginalizovaných rómskych komunitách*. Do projektu sa zapojilo 143 obcí a miest a ďalšie plánujeme zapojiť v I. polovici roka 2019. Obdobie ukončenia realizácie prvej fázy projektu je september 2019.
- 4) Národný projekt *Monitorovanie a hodnotenie inkluzívnych politík a ich dopad na marginalizované rómske komunity*. Zameranie projektu reaguje na potrebu zvýšeného zacielenia sa na výsledky a monitorovanie pokroku v plnení cieľov smerujúcich k podpore sociálneho začleňovania Rómov. Obdobie realizácie prvej fázy projektu je január 2016 – november 2022.

V rámci národného projektu bola v priebehu roka spustená aktualizácia Atlasu rómskych komunít 2019. Aktuálny prehľad o stave rómskej menšiny na Slovensku bude k dispozícii v roku 2019. Zároveň bolo spustené i špecializované štatistické zisťovanie

EU SILC v prostredí MRK¹⁵⁾, ktorého úlohou je zhromažďovanie reprezentatívnych a porovnateľných údajov o úrovni a rozdelení príjmov, o úrovni a zložení chudoby a sociálneho vylúčenia v celej EÚ. Na Slovensku bolo do zisťovania vybraných 1000 domácností v 60 obciach. Rovnaké zisťovanie by sa malo realizovať aj v roku 2020.

- 5) Národný projekt *Podpora predprimárneho vzdelávania detí z marginalizovaných rómskych komunít I.* (NP PRIM). Rozhodnutie o schválení žiadosti o nenávratný finančný príspevok bolo vydané 26. júna 2018 a právoplatné 12. júla 2018. Cieľom projektu je vyšším počtom detí z MRK navštevujúcich materské školy zabezpečiť zvyšovanie vzdelanostnej úrovne príslušníkov MRK. K 31. decembru 2018 sa do projektu zapojilo 89 obcí. Obdobie realizácie prvej fázy je od januára 2017 do decembra 2020.

3.2. Následné činnosti koordinátora HP MRK

Úrad bol v programovom období 2007 – 2013 koordinátorom Horizontálnej priority Marginalizované rómske komunity (HP MRK) do 31. decembra 2015. Od 1. januára 2016 vykonávajú traja zamestnanci úradu následné činnosti koordinátora HP MRK. Výkon následných činností koordinátora HP MRK je financovaný z Operačného programu Technická pomoc (OP TP).

4. Dotačná schéma za rok 2018

MV SR vyhlásilo, podľa zákona č. 526/2010 Z. z., výzvu na predkladanie žiadostí na podporu sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenie mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity na rok 2018 (ďalej len „výzva“). Výzva bola zverejnená od 13. júla 2018 do 27. augusta 2018 na webovom sídle MV SR a následne bola prezentovaná v mestách: Rimavská Sobota, Košice a Spišská Nová Ves. Priebežne sa k projektovým zámerom konali telefonické, elektronické a osobné konzultácie. Celkovo bolo doručených 71 žiadostí o finančnú dotáciu, 1 bola vyradená pri formálnej kontrole, 70 bolo postúpených na hodnotenie výberovej komisii. Komisia sa pri rozhodovaní riadila Štatútom komisie na vyhodnocovanie žiadostí o poskytnutie dotácie na podporu sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity¹⁶⁾, ako aj ostatnými záväznými predpismi. Zasadnutie komisie sa konalo 5. novembra 2018 v Bratislave a odporučilo podporiť 48 projektov v celkovej hodnote 330 007, 11 eur. Pri zazmluvňovaní neboli uzatvorené zmluvy s piatimi príjemcami, ktorí v procese zazmluvňovania nesplnili všetky nevyhnutné podmienky (celkovo v sume 29 488, 10 eur).

¹⁵⁾ Nariadenie č. 1553/2005 Európskeho parlamentu a Rady sa dopĺňa nariadenie č. 1177/2003 Európskeho parlamentu a Rady o štatistike Spoločenstva o príjmoch a životných podmienkach /EU SILC / na Slovensku.

¹⁶⁾ Opatrenie č. 5 z roku 2014 vydané v Zbierke interných predpisov splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

V rámci výzvy číslo VIII/2018 na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie v pôsobnosti MV SR boli podporené aktivity v týchto oblastiach:

1. Zabezpečenie technickej vybavenosti v osídleniach s marginalizovanými rómskymi komunitami, opravu a rekonštrukciu bytov a sociálneho bývania, projektovú dokumentáciu k bytom nižšieho štandardu, vnútorné dovybavenie a sklady paliva k bytom nižšieho štandardu [§ 2a písm. b) zákona č. 526/2010 Z. z.] Celková suma na schválené žiadosti: 47 250, 00 eur.
2. Podpora vzdelávania a výchovy [§ 2a písm. c) zákona č. 526/2010 Z. z.] Celková suma na schválené žiadosti: 54 654, 00 eur.
3. Podpora zamestnateľnosti, zamestnanosti a umiestňovania na trh práce [§ 2a písm. d) zákona č. 526/2010 Z. z.] Celková suma na schválené žiadosti: 7 413, 56 eur.
4. Tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľov rómskych komunit, [§ 2a písm. h) zákona č. 526/2010 Z. z.] Celková suma na schválené žiadosti: 2 876, 45 eur.
5. Podporu vysporiadania vlastníckych vzťahov k obydliam a k pozemkom, na ktorých sa tieto obydli nachádzajú, alebo na nákup pozemkov obcou určených na výstavbu nových obydli [§ 2a písm. l) zákona č. 526/2010 Z. z.] Celková suma na schválené žiadosti: 7 300, 00 eur.
6. Podpora prioritných politík a cieľov Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 [§ 2a písm. m) zákona č. 526/2010 Z. z.] Celková suma na schválené žiadosti: 164 025, 00 eur.
7. Financovanie projektov na základe priorít vlády Slovenskej republiky vo vzťahu k rómskym komunitám [§ 2a písm. n) zákona č. 526/2010 Z. z.] Celková suma na schválené žiadosti: 17 000, 00 eur.

Mimo výzvy VIII/2018 na predkladanie žiadostí na podporu sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenie mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity bolo podporených osobitným postupom 9 projektov v celkovej hodnote 95 000, 00 eur. V rámci toho bolo podporené financovanie projektov na základe priorít vlády Slovenskej republiky vo vzťahu k rómskym komunitám [§ 2a písm. n) zákona č. 526/2010 Z. z.].

Zoznam schválených a neschválených projektov je zverejnený na webovom sídle MV SR.¹⁷⁾

5. Činnosti na medzinárodnej úrovni

5.1. Medzinárodná spolupráca

V roku 2018 splnomocnenec spolupracoval s medzinárodnými organizáciami, ako aj s predstaviteľmi iných štátov, predovšetkým zastupiteľstvami európskych krajín a Spojených štátov amerických. Osobitnú spoluprácu realizoval s eurokomisárkou pre

¹⁷⁾ Dostupné na: <https://www.minv.sk/?zoznam-podporených-a-nepodporených-projektov-1>.

spravodlivosť, spotrebiteľov a rodovú rovnosť a vysokým komisárom Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) pre národnostné menšiny. Na pravidelných stretnutiach sa zahraniční partneri opakovane zaujímali o rómsku tému, najmä v oblasti dodržiavania a rešpektovania ľudských práv, aktivít vlády Slovenskej republiky smerujúcich k inklúzii Rómov na Slovensku, úsiliu venovanému znižovaniu úrovne chudoby, podpory vzdelávania rómskych detí a podpory zberu dát MRK. Osobitná pozornosť bola venovaná konkrétnym prípadom, ktoré boli medializované, či už v domácej alebo zahraničnej tlači.

Splnomocnenec a predstavitelia jeho úradu sa zúčastnili aj dôležitých zahraničných pracovných stretnutí, kde zastupovali Slovenskú republiku, napr. Implementačná schôdza OBSE v oblasti ľudských práv (13. - 14. septembra 2018 vo Varšave), Európska platforma pre začleňovanie Rómov (8. – 9. októbra 2018 v Bruseli), 13. a 14. stretnutie Národných rómskych kontaktných bodov (15. – 16. marca 2018 a 8. októbra 2018 v Bruseli) v oblasti pokroku monitorovania európskych stratégií pre integráciu Rómov, prerokovanie Správy a príprava odporúčaní k správe OECD: Economic Survey of Slovak Republic (10. – 11. decembra 2018 v Paríži).

Mimoriadnu pozornosť splnomocnenec venoval Situačnej správe o ochrane ľudských práv v Slovenskej republike pre potreby 3. kola univerzálneho periodického hodnotenia Rady OSN pre ľudské práva.

Splnomocnenec aktívne spolupracoval aj v procese implementácie Záverečného stanoviska Výboru OSN na odstránenie rasovej diskriminácie, ktorý bol zavŕšený schválením uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 351 z 22. augusta 2018 k Správe o prerokovaní jedenástej a dvanástej periodickej správy Slovenskej republiky k Medzinárodnému dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie a návrh subjektov zodpovedných za realizáciu odporúčaní obsiahnutých v Záverečnom stanovisku Výboru OSN na odstránenie rasovej diskriminácie.

Úrad pokračoval v realizácii projektu *Rómske platformy 2017*. Jedná sa o grant vo výške 64 680,00 eur z programu EÚ - RIGHTS, EQUALITY AND CITIZENSHIP PROGRAMME. Projekt bol realizovaný v mesiacoch september 2017 až september 2018. V rámci projektu úrad uskutočnil osobný rozvojový program pre mladých rómskych lídrov a líderky s názvom *Štartér*. Program bol zameraný na rozvoj rôznych zručností a schopností mladých Rómov a Rómok. Cieľom programu bolo zabezpečiť ich osobný rozvoj tak, aby boli schopní viesť menšie skupinky rovesníkov s cieľom ich aktívneho zapojenia sa do života v spoločnosti. Najviac aktivít bolo zameraných na rozvoj komunikačných zručností, ale aj na posilňovanie sebavedomia a viery vo vlastné sily a schopnosti zmeniť veci okolo seba. Stretnutia sa uskutočnili v Prešove (11. – 13. mája 2018), vo Valaskej (8. – 10. júna 2018) a v Bratislave (29. augusta – 2. septembra 2018). Program absolvovala skupina 20 účastníkov. Program kombinoval aktivity z oblasti neformálneho vzdelávania a učenie sa praktickou skúsenosťou.

Úrad v spolupráci s A PZ, Prezidiom Policajného zboru a Kontaktným miestom pre otázky Rómov a Sintov (CPRSI) Úradu OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva (ODIHR) a Radou Európy (RE), uskutočnil na SOŠ PZ v Košiciach v období od

26. novembra 2018 do 30. novembra 2018 *Výcvik školiteľov o účinných postupoch polície s ohľadom k ľudským právam pri zasahovaní v rómskych a sintských komunitách*, ako súčasť predsedníctva Slovenskej republiky v OBSE (SK OBSE).

Aktivity podujatia začali stretnutím s dvoma fókusovými skupinami zloženými zo starších referentov pre prácu v komunitách vykonávajúcimi služobnú činnosť priamo v komunitách a z dôstojníkov (metodicky) riadiacich starších referentov pre prácu v komunitách. Štruktúrovaného dialógu v oboch skupinách sa zúčastnilo 28 príslušníkov Policajného zboru služby poriadkovej polície a dvaja zástupcovia SOŠ PZ Košice. Stretnutie tretej fókusovej skupiny, reprezentujúcej komunity a občiansku spoločnosť, sa konalo v priestoroch komunitného centra mestskej časti Košice – Luník IX.

Certifikovaný kurz - výcvik školiteľov – výrazne prispel k zlepšeniu vzdelávania starších referentov pre prácu v komunitách, ktorí pracujú s rómskymi komunitami a zvyšovaniu ich efektívnosti a angažovanosti založenej na empatii. Kurz ponúkol nový pohľad na ľudský aspekt policajnej práce, ktorý má potenciál stať sa štandardom pre policajnú službu a učiteľov a vedeckých pracovníkov na policajných školách, ktorí budú môcť tento potenciál neustále používať vo svojej výučbe. Účastníkmi kurzu boli vedekopedagogickí zamestnanci A PZ a odborní učitelia SOŠ PZ v Bratislave, Košiciach a Pezinku.

Uvedeným podujatím sa podarilo prispieť aj k plneniu záväzkov kapitoly VII Záverečného aktu Konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe, ďalej bodu 19 Charty pre európsku bezpečnosť názvu Ľudská dimenzia a záväzkov vyplývajúcich z ďalších dokumentov OBSE.

V rámci prípravy projektu na hostovanie stážistov, požiadal úrad o udelenie značky kvality mládežníckej organizácie v rámci programu EÚ *Európsky zbor solidarity*¹⁸⁾. Dňa 30. novembra 2018 bola MV SR pridelená značka kvality pre hostovanie stáží Európskeho zboru solidarity pod číslom: 2018-1-SK02-ESC52-001982. Hostovanie sa bude realizovať v roku 2019.

6. Záver

Splnomocnenec v roku 2018 pokračoval v nastavovaní a uplatňovaní prointegračnej politiky vlády Slovenskej republiky a vytvoril predpoklady pre ďalšie napĺňanie stratégie v nasledujúcich rokoch v systéme spoločnej koordinácie príslušných členov vlády Slovenskej republiky.

¹⁸⁾ Dostupné na: <https://www.iuventa.sk/sk/granty/europsky-zbor-solidarity.alej>.

Zoznam použitých skratiek

A PZ	Akadémia Policajného zboru v Bratislave
Atlas rómskych komunít 2019	monitorovanie životných podmienok rómskej populácie
EK	Európska komisia
EU SILC v prostredí MRK	Zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach v marginalizovaných rómskych komunitách
EÚ	Európska únia
HP MRK	Horizontálna priorita Marginalizované rómske komunity
IA MPSVR SR	Implementačná agentúra Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
LSKxP	Lokálna stratégia komplexného prístupu
MPaRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MRK	marginalizované rómske komunity
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
NFP	nenávratný finančný príspevok
NP PRIM	Národný projekt inklúzie v materských školách
OBSE	Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe
OP KaHR	Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast
OP IZ	Operačný program Ľudské zdroje
OP TP	Operačný program Technická pomoc
OP V	Operačný program Vzdelávanie
OP Z	Operačný program Zdravotníctvo
OP ZaSI	Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia
OP ŽP	Operačný program Životné prostredie
regionálne kancelárie	odlúčené pracoviská Úradu splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity pôsobiace v regiónoch
RO/SO	Riadiaci orgán/Sprostredkovateľský orgán
ROP	Regionálny operačný program
SOŠ	stredná odborná škola
SOŠ PZ	Stredná odborná škola Policajného zboru
splnomocnenec	splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity
stratégia	Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
úrad	Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity
Ú. v. EÚ	Úradný vestník Európskej únie
ÚV SR	Úrad vlády Slovenskej republiky

výzva	Výzva na predkladanie žiadostí na podporu sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenie mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity na rok 2018
zákon č. 526/2010 Z. z.	zákon č. 526/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov